

Zakonodavstvo u oblasti zaštite vazduha – od evropskog ka regionalnom i lokalnom nivou

Ognjan Pantić
23.03.2021.

Zakonodavstvo EU u oblasti zaštite vazduha

Tematska strategija u oblasti zaštite vazduha;

Paket za čist vazduh (Clean Air Policy Package)

Direktiva o kvalitetu ambijentalnog vazduha (2008/50/EZ)

Direktiva o ograničenjima emisija na nacionalnom nivou (NEC Direktiva)

Direktiva o industrijskim emisijama

Tematska strategija

Ciljevi strategije (do 2020. u odnosu na 2000):

- Smanjiti očekivanu smrtnost usled izloženosti suspendovanim česticama -47%
- Smanjiti akutnu smrtnost usled izloženosti ozonu -10%
- Smanjiti kisele kiše u šumskim područjima -74%
- Smanjiti kisele kiše u slatkovodnim područjima -74%
- Smanjiti površinu područja odnosno ekosistema koji su izloženi eutrofikaciji -43%

Paket i Program za čist vazduh

Do 2030. godine, rezultat treba da bude:

izbegavajte 58 000 prerane smrti,

spasiti 123 000 km² ekosistema od zagađenja azotom (više od polovine površine Rumunije),

spasiti 56 000 km² zaštićenih područja Natura 2000 (više od celog područja Hrvatske) od zagađenja azotom;

spasiti 19 000 km² šumskih ekosistema od zakiseljavanja.

Samo zdravstvene beneficije uštedeće društvu 40-140 milijardi evra spoljnih troškova i obezbediće oko 3 milijarde evra direktnih koristi zbog veće produktivnosti radne snage, nižih troškova zdravstvene zaštite, većih prinosa useva i manje štete na zgradama.

Direktiva o kvalitetu ambijentalnog vazduha 2008/50/EZ

Objedinila je prethodnu krovnu direktivu u ovoj oblasti (96/62/EZ), tri „ćerke direktive“, kroz koje se definišu nivoi zagađenja za različite zagađujuće materije

Vrednosti koncentracija su definisane na godišnjoj, dnevnoj i satnoj bazi

Države članice identifikuju zone i aglomeracije, kao i odgovorne vlasti, koje treba da preduzmu mere

Standardizovan monitoring i obaveza izrade planova kvaliteta vazduha

NEC Direktiva 2016/2284/EU

utvrđuje nacionalne obaveze za smanjenje emisija za države članice i EU za pet važnih zagađivača vazduha: azotni oksidi (NO_x), nemetanska isparljiva organska jedinjenja (NMHOS), sumpor-dioksid (SO₂), amonijak (NH₃) i fine čestice (PM_{2.5}).

Direktivom se prenose obaveze smanjenja za 2020. godinu o kojima su se EU i njene države članice dogovorile u skladu sa revidiranim Protokolom iz Geteborga 2012. godine prema Konvenciji o prekograničnom zagađenju vazduha na velike razdaljine

Obavezno izveštavanje prema EU o rezultatima sprovođenja Direktive

Table 1. EU Member States' progress towards meeting 2010 NEC Directive emission ceilings

Country Name	NH3								NMVOC								NOx								SO2											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EU28	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Austria	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Belgium	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Bulgaria	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Croatia	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Cyprus	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Czechia	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Denmark	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Estonia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Finland	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
France	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Germany	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Greece	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Hungary	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Ireland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Italy	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Latvia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Lithuania	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Luxembourg	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Malta	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Netherlands	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Poland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Portugal	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Romania	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Slovakia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Slovenia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Spain	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Sweden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
United Kingdom	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Above	6	5	4	4	5	5	6	5	5	6	2	1	2	1	1	1	1	13	8	7	2	1	1													
Below	21	22	23	23	23	23	22	23	23	21	25	26	25	27	27	27	27	14	19	20	25	27	27	28	28	27	27	27	27	28	28	28	28	28		

Direktiva o industrijskim emisijama 2010/75/EU –IED

Spaja sedam prethodnih direktiva, uključujući i IPPC Direktivu i LCP Direktivu

Cilj IED je postizanje visokog nivoa zaštite ljudskog zdravlja i životne sredine uzete u celini smanjenjem štetnih industrijskih emisija širom EU, posebno boljom primenom najboljih dostupnih tehnika (BAT). Oko 50.000 postrojenja koja se bave industrijskim delatnostima navedenim u Aneksu I IED moraju da rade u skladu sa dozvolom (koju su izdale vlasti u državama članicama). Ova dozvola treba da sadrži uslove postavljene u skladu sa principima i odredbama IED.

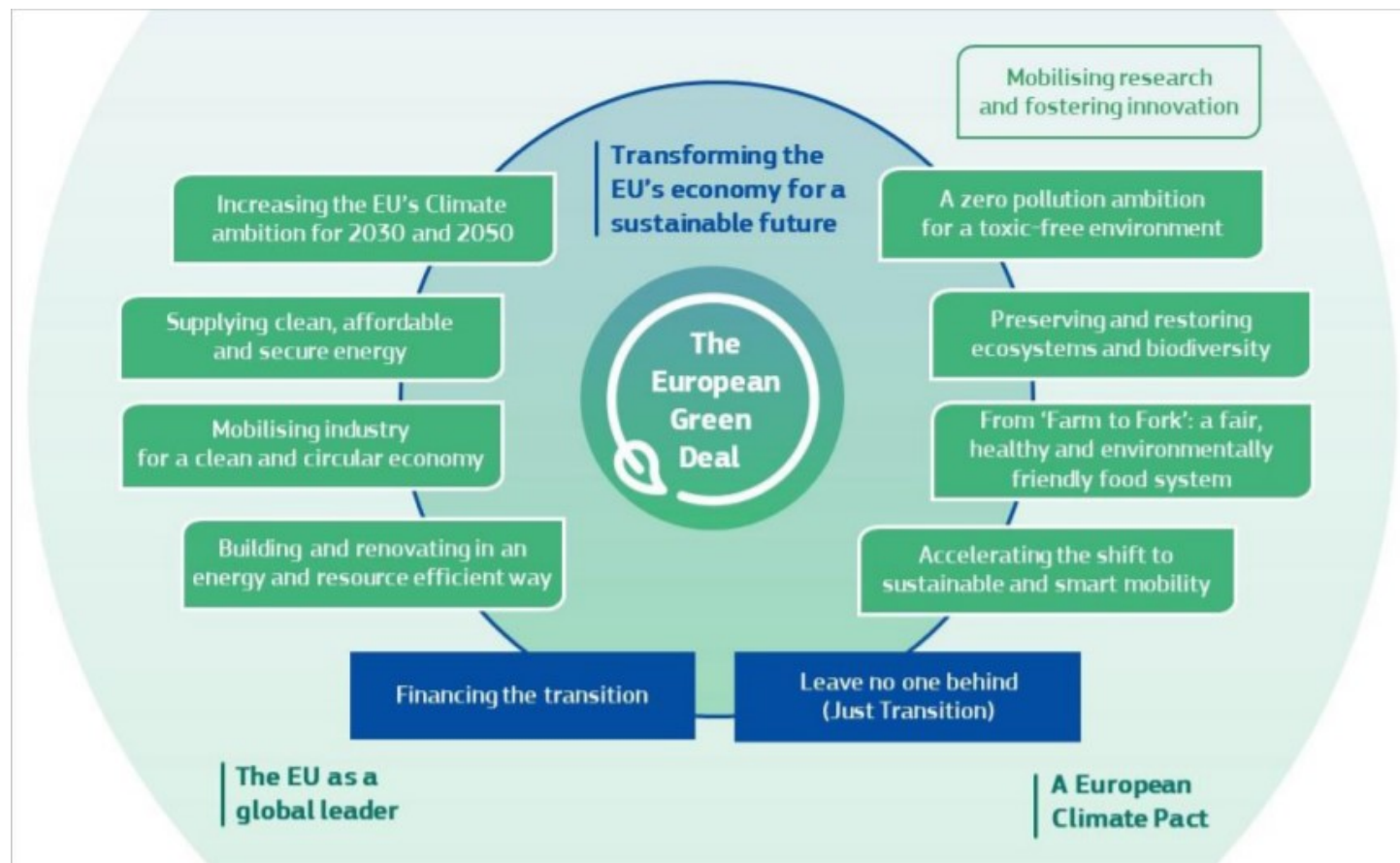
Kako su neke od država EU smanjile zagađenje?

Mere usmerene prema individualnim ložištima

Termoelektrane i industrija

Saobraćaj

Evropski zeleni dogovor

Zelena Agenda i Investicioni plan za Zapadni Balkan

Uskladiti region sa ambicijama Evropske unije do 2050 – ugljenična neutralnost

Realizovati potencijal cirkularne ekonomije

Smanjiti zagađenje vazduha, vode i tla

Promovisati održive metode proizvodnje hrane

Realizovati turistički potencijal